

lige danske Cancellie og fordre en Tiendecommission til at sætte en fast Afgift istedet for Tiendens Ydelse in natura. Jeg vil spørge, om det ikke var en Tvang, der blev brugt, allerede efter denne Placat, mod Yderen, og jeg vil spørge, om den Omstændighed, at Tiendetageren var en offentlig Stiftelse eller en Embedsmand, som det ikke covenerede at tage sin Tiende i Kærven, og at denne Stiftelse eller Embedsmand ikke fandt, at han kunde faae, hvad han meente der tilkom ham, ad anden Vej, kunde indeholde en særdeles Berettigelse til at fordre Tvang anvendt mod Yderen? Og, naar Lovgiveren dengang, til Fordeel for offentlige Stiftelser og Embedsmænd, trøstede sig til at gaae den Vej og bruge Tvang mod Yderen, da veed jeg virkelig ikke, hvorfor det er saa stor en Synd mod Yderen nu, at bringe den Sag frem, som Udvalget har tilladt sig at indstille.

Solberg: Jeg maa bringe den høitærede 5te Landsstingsmand for 1ste Kreds (Distrikt) min Tak for den ædle Værme, hvormed han har talt den Svageres Sag i denne Forhandling. Det er ganske vist, Samfundet har aldrig udøvet en større Uretfærdighed end dengang, da det paalagde Tienden; der er heller ingen Afgift, som nogeninde har nydt saa stor en Misgunst hos Folket som netop den, og den har fortjent denne Misgunst, den har fortjent denne Modstand, ikke alene fordi den er unaturlig i den Maade, paa hvilken den skal inddrives, men ogsaa fordi det er ganske rigtigt, som den høitærede Rigsdagsmand sagde, at det er den borgerlige og kirkelige Magt, som har tvunget Noget frem, der aldeles strider imod Christendommens hele Aand. Jeg skal ikke gaae videre ind paa disse Betragtninger, men jeg skal tillade mig at ytre, at dersom jeg ikke troede, at denne Lov var en Forløber for noget Andet, for noget Mere, kunde jeg paa ingen Maade stemme for den; thi Duffet om hele Tiendens Afløsning er et almindeligt Duffe blandt Tiendeyderne, men Duffet om Naturaltiendens Overgang til en fast Afgift er derimod ikke noget almindeligt Duffe, uden forsaavidt denne Foranstaltning kan lede til en almindelig Afløsning af hele Tienden. En Afløsning af den hele Tiendebyrde er aabenbar

i Statens Interesse; thi det maa være i Statens Interesse at frigjøre Tiendommene for slike staaende Byrder; men at Naturaltienden ophæves, kan Staten ikke have nogen videre Interesse af. At det virkelig forholder sig saaledes, som af den samme høitærede Rigsdagsmand er yttret, at Tiendeyderen i mange Tilfælde kan have Fordeel af, at dette Forhold bestaaer, skal jeg tillade mig at gjøre opmærksom paa. Det er nemlig udtalt i et Cancellirescript af 16de October 1832, at den Tiendeyder, som har Jorder af forskjellig Bessaffenhed, deels Jorder, som ere opdyrkede, deels Jorder, som ikke ere opdyrkede, skal ikke svare Tiende af de Jorder, han paaany opdyrker. Han kan altsaa lade de Jorder, han allerede har opdyrket, ligge til Græsning, imedens han henfører sin Gjødning paa de nye Jorder, han opdyrker, og af disse behøver han aldeles ikke at betale nogen Tiende. Den Lov, som altsaa her foreligger, er aabenbar en Tvangslov til Fordeel for den, som har Magten, men ikke til Fordeel for den Svagere. Naar jeg imidlertid stemmer for denne Lov, gjør jeg det, fordi jeg antager, og har Grund til at antage, at den er Forløber for en anden Lov, der afløser hele Tiendebyrden, ligesom jeg ogsaa er Udvalgets Majoritet meget takkyldig, fordi den har udtalt, at denne Afløsning er ønskelig, kun at den ikke for Dieblisset er betimelig.

Ordføreren: Jeg vil blot tillade mig endnu at tilføie, at jeg antager, at Naturaltiendens Overgang til faste Afgifter er af selvstændig Interesse fra Statens Standpunkt; og naar jeg altsaa har deeltaget i at gjøre de foreliggende Indstillinger, er det, uden at det staaer i et saadant Forhold til Afløsningsspørgsmaalet, som udtaler sig gjennem den sidste ærede Talers Foredrag.

Da Ingen videre ønskede at ytre sig, gik man over til Afstemning, hvorved

1) Udvalgets § 1:

Den Korntiende, der fortiden hyses i Kærven, skal inden 1ste Januar 1857 være bestemt til faste aarlige Afgifter, overeensstemmende med de, i den gjældende Lovgivning og nærværende Lov indeholdte; Forfrister.

vedtoges med 32 Stemmer mod 3.